

Giny's gewoonten

Foto: Fransje van Dorp

Begin 2013 opende Giny de Jong een kleine hobbykwekerij in het Overijsselse Aadorp. Inmiddels gaat het er professioneel aan toe. Vorig jaar verhuisde ze in hetzelfde dorp naar een grotere locatie. Een voormalige boerderij met 5.500 vierkante meter grond. Hier vind je een bijzonder sortiment vaste planten en een grote collectie *Dierama*. In deze serie deelt ze haar ervaringen en praktische tips. Aflevering 8: tweejarigen.

Tekst Giny de Jong

Ik heb altijd een beetje een haat-liefdeverhouding gehad met tweejarigen. Bij voorkeur zaaide ik die heel vroeg in het voorjaar, omdat ik het idee had dat ik op die manier de lente naar voren kon halen. Aan de zaaibescriptions op de zakjes hield ik me niet. Ik zaaide *Erysimum*, *Anthriscus* en *Lunaria annua* gewoon in februari, met als gevolg dat ik ergens in de herfst wat bloemen zag. Maar om nou te zeggen dat het een bloemenpracht was ...

Inmiddels weet ik beter. Tweejarigen zaai je in de zomer, in juli of augustus. De kleine plantjes overleven de winter prima en zijn in het daaropvolgende voorjaar sterke, robuuste planten geworden die vaak al vroeg bloeien. En dan wél uitbundig. Logisch eigenlijk, als je kijkt hoe het van nature gaat: de bloei begint vroeg, de zaden zijn ongeveer in juli-augustus rijp, waarna ze op de grond vallen. In augustus-september ontkiemen ze, ruim op tijd om sterk genoeg te zijn als de kou begint.

Zaaiproject

Waarom ik doorging met het zaaien van tweejarigen? Omdat het fantastische planten zijn! Ik was meteen helemaal weg van *Anthriscus sylvestris* 'Ravenswing' (zie foto). Een familielid van het fluitenkruid dat onze bermen in het vroege voorjaar wit kleurt. Alleen heeft 'Ravenswing' hele donkere bladeren en stengels, bij het zwarte af. De vorm van het blad is hetzelfde, evenals de bloei. Prachtig met oranje of gele tulpen, of een warmoranje *Erysimum* 'Orange Bedder'. *Erysimum*, de muurbloem, is nog zo'n plant die je moet leren waarderen. Ik pas hem gewoon toe als vaste plant, dat kan makkelijk met de zachte winters van tegenwoordig. Toen mijn zaaiprojectje met de *erysimums* mislukte, knipte ik de plantjes na de bloei terug. Het voorjaar erop had ik een prima plant met redelijk wat bloemen. En de geur! Geweldig. Daar buk ik graag voor, al hoeft dat niet eens als de zon er op staat, want dan komt de geur je vanzelf tegemoet. Die plant heb ik nu nog en het is inmiddels een flink

Foto: Imageselect

exemplaar geworden. Hij gedraagt zich als een soort heestertje en ik knip hem na de bloei trouw terug om te voorkomen dat hij onderin kaal wordt. Inmiddels heb ik ook de warmrode *E. 'Blood Red'* gezaaid en *E. 'Charity Cream'*, met zachtgele bloemen, die dit jaar voor het eerst gaat bloeien.

Er is nog een andere soort: *E. marshallii*, de Siberische muurbloem met echt oranje bloemen, die

geweldig combineert met zwarte tulpen. Of met *Dianthus barbatus 'Nigrescens'* (syn.: 'Sooty'), een donkerpurperen duizendschoon. Ook deze is officieel tweejarig, maar ik heb hem al jaren als vaste plant. De truc bij duizendschoon is dat je er na de bloei flink wat compost bij moet doen, want hij heeft nieuwe voeding nodig. Ook in het hart van de plant, anders krijg je daar een gat. Ik laat altijd wel een paar bloemen in het

zaad komen, dan krijg je er ook jonge plantjes bij. Maar de oude stukken doen het prima, hun donkere blad in het voorjaar is prachtig.

Onvergetelijk

Een andere tweejarige die een heel natuurlijk effect geeft is *Hesperis matronalis*, de damastbloem. Hij is er van bijna wit en heel zacht lila tot vrij donker lila. Ook deze plant geurt heerlijk en trekt veel bijen en ►

vlinders. In het voorjaar komen er lange stengels uit de rozetten, soms tot 1,5 meter hoog. Deze vertakken alsmaar, waardoor de bloei heel lang kan duren. Als je de uitgebloeide top terugknipt volgt er een herbloei. Na een zachte winter wil hij nog wel eens terugkomen, maar de rozetten komen dan wat omhoog en dat zorgt voor een wiebelige plant die er niet mooier op wordt. Na de bloei laten uitzaaien is de beste garantie voor jarenlang damastbloemplezier. *Alcea rosea* (stokroos) maakt het eerste jaar een rozet, van waaruit in het tweede jaar de bloeiaren komen. Hetzelfde geldt voor *Digitalis purpurea*, het vingerhoedskruid, en *Verbascum blattaria* 'Albiflorum'. Deze romantische aren geven een mooi verticaal accent aan de border en het zijn geweldige bijenplanten.

Wintersilhouet

Wil je een keer iets apart? Zaai dan eens *Angelica gigas* of *Angelica sylvestris* 'Vicar's Mead', de engelwortel. In het tweede jaar komen imposant dikke knoppen aan enorme stelen omhoog, die vervolgens transformeren in rode of roze schermbloemen. Vang de zaden op, want na de bloei sterft de plant. Zoek je een plant met een geweldig wintersilhouet, zaai dan eens *Dipsacus laciniatus*, de slipbladkaardebol. Een enorm goede bijenplant, die 2 meter hoog kan worden en de hele winter mooi rechtop blijft staan. In het groeiseizoen verschijnen er langs de stengel bladeren die kommetjes vormen waar water in blijft staan. Zorg er wel voor dat je er niet te veel krijgt, want het is een wilde plant. *Rudbeckia hirta* is er in veel tinten geel, oranje en rood. De bladeren zijn harig. Bekende cultivars zijn 'Cappuccino' (oranje met een rood hart) en 'Cherry Brandy', die rood is. Onmisbaar in de najaarsborder. Als laatste wil ik *Myosotis sylvatica* noemen. Het vergeet-mij-nietje is niet weg te denken uit mijn tuin. Een echte lentebode, die trouw elk jaar terugkomt en die een fantastisch blauw tapijtje legt tussen de voorjaarsbloeiërs. Tweejarig, maar onvergetelijk ...

Foto: GAP Photos

Hesperis matronalis

Foto: Giny de Jong

Erysimum 'Orange Bedder'

ZELF ZAAIEN?

Van de tweejarigen op deze pagina kun je nu zaad bestellen via www.groei.nl/zaad-bestellen. De damastbloem (*Hesperis matronalis*) is beschikbaar in wit en in lila (s.v.p. bij bestelling duidelijk aangeven). Ook soorten uit eerdere nummers zijn vaak nog te bestellen.

Tweejarigen uit zaad opkweken is makkelijk. Strooi de zaden in juni in potjes of bakjes met zaai- en stekgrond en houd het zaaisel licht vochtig. Als de kiemplantjes twee 'echte' blaadjes hebben, kun je ze

Foto: GAP Photos

Angelica gigas

Foto: GAP Photos

Verbascum blattaria 'Albiflorum'

verspenen. Zodra het flinke plantjes zijn, zet je ze in de vollegrond. *Angelica gigas* kun je beter rechtstreeks in de vollegrond zaaien, vanaf het vroege voorjaar. Het zaad ontkiemt onregelmatig. Het kan zelfs zijn dat er eerst een winter overheen gaat voordat ze ontkiemen. *Erysimum* (40 cm) en *Angelica* (80-120 cm) willen graag zon, *Verbascum blattaria* (75-100 cm) en damastbloem kunnen ook in de halfschaduw. *Hesperis* en *Verbascum* zijn lichtkiemers, het zaad dus heel dun afdekken. *